

ЛЪУБОМИР ПОПАРЕЧАНИН

**НАРОДНИ
МУЗЕЈ**

**ЉУБОМИР
ПОПАРЕЧАНИН**

слике, скулптуре, мозаици

**Галерија
Народног музеја
8. — 23. маја 1984.**

Уметник у ашељеу

ЉУБОМИР ПОПАРЕЧАНИН, академски вајар и сликар
КРАЉЕВО, ДРАГОСИЊЦИ

Рођен 1943. године у Драгосињцима код Краљева. Средњу школу за примењене уметности завршио у Нишу 1965. а Академију за примењене уметности — одсек примењеног вајарства завршио у Београду 1970. године. Члан је УЛУПУС-а од 1975. године.

Студијска путовања: Француска, Енглеска, Холандија.

Живи и ради у Драгосињцима код Краљева

САМОСТАЛНЕ ИЗЛОЖБЕ:

1971. Краљево, Дом друштвених организација

1971. Врњачка Бања, Хол купатила

1983. Трстеник, Дом културе „Прва петолетка“

1983. Врњачка Бања, Изложбени хол конгресног центра „Звезда“

КОЛЕКТИВНЕ ИЗЛОЖБЕ:

1965. Краљевачки уметници

1970. Изложба „Диплома 70“

1974. Октобарска изложба краљевачких уметника

1975. Изложба уметника Краљева и Врњачке Бање у Техничкој школи у Краљеву

Изложба уметника Западног Поморавља у Крушевцу, Врњачкој Бањи, Краљеву и Чачку

1983. Краљевачки ликовни ствараоци

1984. Изложба краљевачких ликовних ствараоца у Горажду

НАГРАДЕ:

Октобарска награда Краљева за скулптуру

Ево једног скулптора који се дуже времена огледа као сликар и скулптор паралелно, а сада нам се представља сликама и скулптурама. На изглед затворен и некомуникативан као човек, упознајемо га боље међу драгосињачким изворима, брежуљцима и четинарима, у пространом атељеу са галеријом, што је свакако важно, јер је то за њега духовна оаза међу околним њивама и баштама са доброћудним и по мало присмотреним мештанима. Љуба Попаречанин на неки свој начин зна да помири законе домаћег живота, општење са околином и стваралачки рад, не стишавајући непрекидни дијалог са згуснутим проблемима ликовности и стварања... Мислите да је то лако. Па чак и само рећи... Данас, кад један такозвани „тренд“ и правац траје највише неколико година, кад се све то брзо запали, запламти и, мисли човек, донеће ремек-дела, а већ се угаси, и имена афирмисана нестану... Многи, зато, они тихи и ненаметљиви иду својим путем, раде и трају на свој начин, имају и своја достигнућа и своје падове, али се опет дижу и настављају... Љубомир Попаречанин је један од њих... Као и нас приличан број у унутрашњости, који смо се одлепили од матице, од центра збивања... И као и многи од нас, Љубомир се школовао онда, када авангарда још није узела скандалозне форме промовисања без буке и беса, без експлозивних акција и реакција (бар не у толикој мери као данас), када се тек наслућивало дрзништво на нерв и достојанство гледаоца, па је зато као и многи од нас мирно и пажљиво проучавао све, од класике до Модерне, наслућујући да се прво мора научити да се направи солидна класична концепција, па да се поступно пређе на експеримент. И није му било страно, као и свима нама, који смо малко са неверицом упирали прст тамо где су центри ликовних збивања, а често су ти центри били пријемници који су примали оне слике које су долазиле од авангардних ветрова са запада... Као и сви ми, Љуба је све желео да стави на наковањ провере, од рационалног до интуитивног.

Сећамо се скулпторских решења на тему плодова, са заједничких излагања, да би се повремено појавио и са којом сликом у уљу. Тактилним особеностима једног скулптора ништа није сметало живо исказивање боје, њено експресионистичко пламћење и решења која доводе у сазвучје јаке тонове насупрот потмулих, њихових одјека, одсјаја, сажимања и превазилажења. Ти експресионистички пејсажи ништа нису сметали за пуно право исказа. Враћање на природу и односе који владају у њој бележимо, узимао је увек као оријентацију у свим настојањима. И без директног препознавања, недодирљиви по месту збивања и по духу који их прожима. Скулптуре се настављају на идеју слика, слике отварају затворене скулпторске форме. Композиционо је свеједно да ли је групација фигура или групација дрвета за експлицитност казивања. Ни поруке се не морају наметати.

Његова имагинација не тражи призор или догађај, његова пажња не тражи фигуру, он не исликава особености материје, нити помодне „дезене“, његова је структура густа и тешка, не поима се одмах, лични доживљај је у гесту сликарског чина, у интуитивном и силовитом потезу. Понегде зазвучи теже неки тон, понегде површина просто зажели да се сензибилније схвати, или бар обради... али ми томе не можемо судити. Експресија је недодирљива, ми схватамо чак и тада да је то трагано у најскривенијем јаству, да је то лични доживљај и лични приступ, па макар то водило и у лично „особењаштво“.

Пејсажи које сагледавамо на овим сликама нису бирани, нити преиначени, нису промењени ради ликовних или другачијих ефеката... Они су ту непосредно виђени, узети на дохват, без естетизирања или изабирања. Али су зато широко захваћени, чак и са минимумом, кад су у питању два дрвета, земља, трава, бусење, грање, увале, брежуљци, купе, (мрави под њима, које наслућујемо), треперење сенки, вода у потоку, под каменом, у одсјајима и преливима. Све то решавају једном једином експресивном јаком бојом и широким потезом киста. Намеће се посебно проблем приступа и захвата у ликовну материју...

Композиционо јединство остварује се ненаметљивим средиштем, чак и ненаглашеним, и поред тога што је ту догађање у светлости. Оно што затим долази је модерно свођење површина на једну раван без већих тонских продубљивања, изостављањем перспективе и просторне дубине. Има се зато утисак „пренете“ слике на други план, на догађање унутрашње. У том смислу је индивидуални доживљај и у скулптурама и у сликама, тако да наизглед препознатљива слика или скулптура, виђена или невиђена, остаје нам непозната. Притом у унутрашњој архитектури треба да откријемо покрет, усмереност, праву или криву која премошћава пасаже и да нам се дужим посматрањем открије ликовни садржај.

Свака изложба се прави по једној концепцији, која треба да задовољи законе јединства целине. Па зато, да бих, унеколико рекао све морам да кажем како Љуба Попаречанин има и друге слике, мозаике и скулптуре у атељеу, које радознали и вични гледању, дискусији и критичком посматрању могу да се нађу заједно, не само ствараоци по роду, критичари по знању, познаваоци по укусу — да се тим сталним и непрекинутим окупљањем сличних и знатижељних стваралаца могу решити многе ствари, за себе, за ствараоца и за друге.

Окупљање и посматрање слика једног уског круга је једна мала реализована изложба, ван галеријских простора. Она се наставља на другачији начин на другим местима, на зидовима изложбених простора. Али, ово хоћу да кажем, да не треба судити само по ономе што представља једну одређену целину на изложби, јер треба схватити корене тих идеја у недовршеним скицама, крокијима и другим радовима, који се не могу уклопити никако у изложбу, треба сагледати сву комплексност, не само оствареног, већ и мишљеног, у оном наизглед јединственом избору — треба се окренути напред, као што зору припремају и они петлови који запевају око поноћи.

Милан Ђокић

Voilà un sculpteur qui, déjà pendant un long temps, se met à l'épreuve comme peintre et comme sculpteur parallèlement, et il se présente maintenant à nous par ses peintures et ses sculptures. Incommunicable au premier coup d'oeil, on le reconnaît au milieu des fontaines, collines et conifères de Dragosinci, dans son vaste atelier, à une galerie, ce qui est important puisque c'est pour lui une oasis spirituelle, parmi les jardins et champs voisins peuplés d'habitants débonnaires et doucement soupçonneux.

Ljuba Poparečanin sait, à sa propre façon, réconcilier les lois de la vie domestique, la communication avec son entourage et le travail créatif, sans apaiser son dialogue continu avec des problèmes denses de figuration et de création... Pensez-vous que c'est facile? Même le dire... Aujourd'hui, où les „trends“ et mouvements durent à peine quelques années, au tout cela s'allume vite, flambe et semble produire des chef-d'oeuvres, et aussitôt s'éteint, les noms affirmés disparaissent. Il y en a pourtant qui, calmes et discrets, suivent leurs chemins, travaillent et durent à leur façon, ont leurs montées et leurs chutes, mais se relèvent et continuent. Ljuba Poparečanin est l'un d'eux, de même comme un certain nombre de nous en province, qui sommes décollés du centre d'affaires... Et, comme beaucoup d'entre nous, Ljuba étudiait à l'époque où l'avant-garde n'avait pas encore obtenu des formes scandaloïdes de promotion sans tumulte et folie, sans action et réaction explosives (pas, au moins, comme aujourd'hui), où l'on pressentait à peine une audace envers les nerfs et la dignité du spectateur, et c'est pourquoi il étudiait calmement et attentivement, comme beaucoup d'entre nous, il étudiait tout, du clacisme au moderne, pressentant, qu'il est d'abord nécessaire d'apprendre à avoir une conception classique solide pour passer graduellement à l'expérimentation... Et ce n'était pas étrange à lui, non plus qu'aux autres, qui, avec un certain doute, montraient du doigt les centres des événements artistiques, et ces centres étaient souvent les récepteurs qui acceptaient les peintures venant des vents d'avant-garde d'accident... Comme chacun de nous, Ljuba désirait soumettre au contrôle tout, du rationnel à l'intuitif.

Nous nous souvenons de ses solutions sculpturales évoquant les fruits, présentées aux expositions communes, et d'un petit nombre d'huiles. Aux singularités tactiles d'un sculpteur l'expression vive de la couleur ne gênait pas, non plus qu'à sa flamme expressive ou aux solutions qui accordent les tons forts avec leurs retentissements lourds, leurs échos, réverbérations, condensations, dépassements. Ces paysages expressionnistes n'ont point empêché le droit plein de déclaration. Retour à la nature et ces relations, nous le notons, c'était son orientation dans tous les empressements. Et cela sans reconnaissance directe, intangibles quant à la place d'existence et à l'esprit qui le pénètre. Les sculptures se rattachent à l'idée des peintures, les peintures ouvrent les formes fermées sculpturales. Du point de vue de la composition, il est égal si le groupe des figures ou groupe des arbres sont pour la clarté de narration. Les messages ne sont pas à imposer, non plus.

Son imagination n'exige ni la scène ni l'événement, son attention n'exige pas la figure, il ne se prête pas au détail de la matière ni au „dessins“ du jour, sa structure est dense et lourde, elle ne se conçoit pas sur le champ, l'aventure personnelle se trouve dans le geste de l'acte pictural, dans une touche intuitive et véhémence. Tantôt un ton retentit plus lourdement, tantôt la surface simplement éprouve le désir d'être conçue avec plus de sensibilité, au d'être élaborée au moins... mais nous ne pouvons pas en juger. L'expression est intangible, nous comprenons que, même alors, cela était recherché dans un Moi le plus latent, que c'est un événement personnel, un abord personnel, même sous risque d'être entravé dans une „extravagance“.

Les paysages que nous observons dans ces tableaux n'étaient pas sélectionnés, ni modifiés, n'étaient pas changés à cause des effets plastiques ou autres... Ceux-là sont ici vus directement, sont venus à portée sans esthétisation au sélection. Mais, en revanche, ils sont saisis amplement, même avec minimum quand il s'agit de deux arbres, de la terre, herbe, buissons, branchages, vallées collines, coupes (les fourmis sous eux, que l'on pressentit), palpement des ombres, eau dans les ruisseaux, sous les pierres, réfléchissante et transvasante. Résoudre tout cela d'une couleur expressive et forte, d'un trait ample du pinceau, c'est le problème d'accès et de prise de la substance picturale...

L'unité de composition est atteinte par des moyens discrets, même non accentués, malgré l'événement qui a lieu sous pleine clarté. Ce qui vient après, c'est une réduction moderne des surfaces à un plan unique, sans approfondissement tonique important, avec omission de la perspective et profondeur spéciale. C'est pourquoi on a l'impression de l'image „transportée“ à un autre plan, à un événement interne. En ce sens l'aventure personnelle se trouve dans les sculptures ainsi que dans les peintures, et de cette façon une sculpture ou une peinture, connues à première vue, aperçues ou non, nous restent inconnues. En outre, dans l'architecture intérieure il nous faut révéler le mouvement, la direction, ligne droite ou courbe qui jette un pont sur les passages, pour aboutir au contenu plastique après une longue observation.

Chaque exposition est faite d'après une conception qui devrait satisfaire les lois de l'unité d'ensemble. C'est pourquoi, pour dire tout ce qu'on peut dire, je dois indiquer que Ljuba Poparečanin possède d'autres tableaux, mosaïques et sculptures dans son atelier, où ceux qui sont curieux et qui savent regarder, discuter et observer critiquement, et non seulement les créateurs de genre, critiques de métier et connaisseurs de goût, peuvent se retrouver. Ces réunions de créateurs semblables peuvent résoudre pas mal de questions, pour nous-mêmes, pour les créateurs et pour les autres.

Les réunions et observations des peintures d'un auteur représentent des petites expositions, réalisées hors de l'espace de la galerie. Il sont différentes dans les autres cadres, aux murs des espaces d'exposition. Mais je voudrais dire qu'il ne faudrait pas juger seulement d'après ce qui représente une certaine unité d'une exposition, parce qu'il faut comprendre les racines de ces idées et des esquisses non achevées, des croquis et des autres ouvrages qui ne peuvent guère s'insérer dans l'exposition. Il faut donc embrasser toute la complexité, non de ce qui est réalisé, mais aussi de ce qui est pensé dans le cadre de ce choix apparemment unique, il faut se tourner vers l'avenir ainsi que les coqs qui chantent à minuit pour préparer déjà l'aurore.

Traduit par Petar Vulić

КАТАЛОГ

УЉА:

1. ПЕЈЗАЖ, 80 × 70 цм 1982.
2. ПЕЈЗАЖ, 100 × 80 цм 1983.
3. ПЕЈЗАЖ, 75 × 65 цм 1983.
4. ПЕЈЗАЖ, 75 × 60 цм 1983.
5. ПЕЈЗАЖ, 70 × 60 цм 1983.
6. ПЕЈЗАЖ, 70 × 60 цм 1983.
7. ПЕЈЗАЖ, 70 × 60 цм 1982.
8. ПЕЈЗАЖ, 54 × 63 цм 1982.
9. ПЕЈЗАЖ, 100 × 80 цм 1983.
10. ПЕЈЗАЖ, 70 × 60 цм 1983.
11. ПЕЈЗАЖ, 80 × 100 цм 1983.
12. ПЕЈЗАЖ, 180 × 100 цм 1983.
13. ПЕЈЗАЖ, 180 × 100 цм 1983.
14. ПЕЈЗАЖ, 115 × 86 цм 1983.
15. ПЕЈЗАЖ, 70 × 60 цм 1983.
16. ПЕЈЗАЖ, 70 × 60 цм 1982.
17. ПЕЈЗАЖ, 70 × 60 цм 1982.

ТЕМПЕРА

1. ПЕЈЗАЖ, 75 × 58 цм 1983.
2. ПЕЈЗАЖ, 90 × 80 цм 1983.
3. ПЕЈЗАЖ, 70 × 59 цм 1983.
4. ПЕЈЗАЖ, 54 × 72 цм 1983.

МОЗАИК

1. ПОРТРЕТ САВЕ НЕМАЊИЋА, 51 × 38 цм 1984.
2. ДВОЈЕ, 72 × 92 цм 1984.
3. ОРНАМЕНТАЛНА
КОМПОЗИЦИЈА 120 × 52 цм 1984.
4. ДЕКОРАТИВНА КОМПОЗИЦИЈА
СА ПТИЦАМА, 120 × 52 цм 1984.

СКУЛПТУРЕ

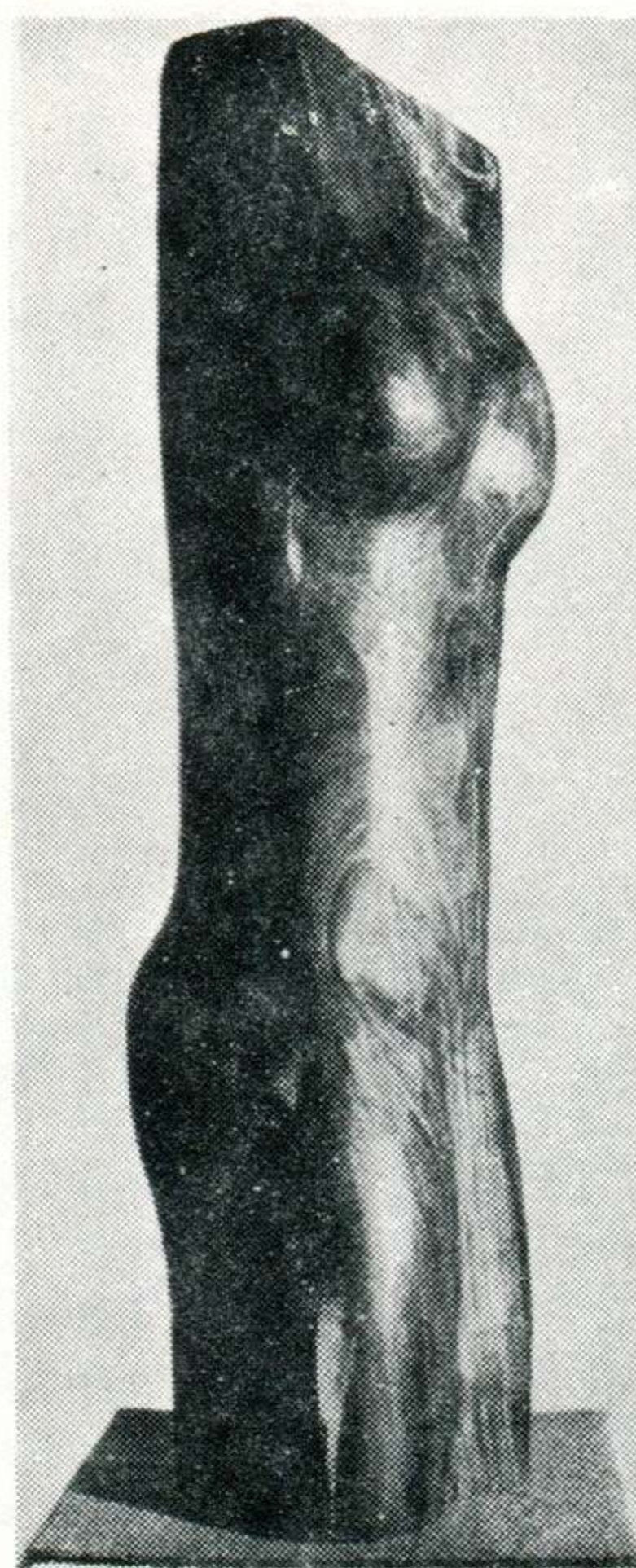
1. ПОРТРЕТ ДЕВОЈКЕ, алуминијум 50 цм
2. ПОРТРЕТ ГЕНИЈА, дрво 1982. 70 цм
3. ДВОЈЕ, дрво 1982. 60 цм
4. ТОРЗО, дрво 1983. 90 цм
5. ПТИЦА, камен 1983. 33 цм
6. ПОРТРЕТ МИСЛИОЦА, дрво 1984. 62 цм

АКВАРЕЛИ

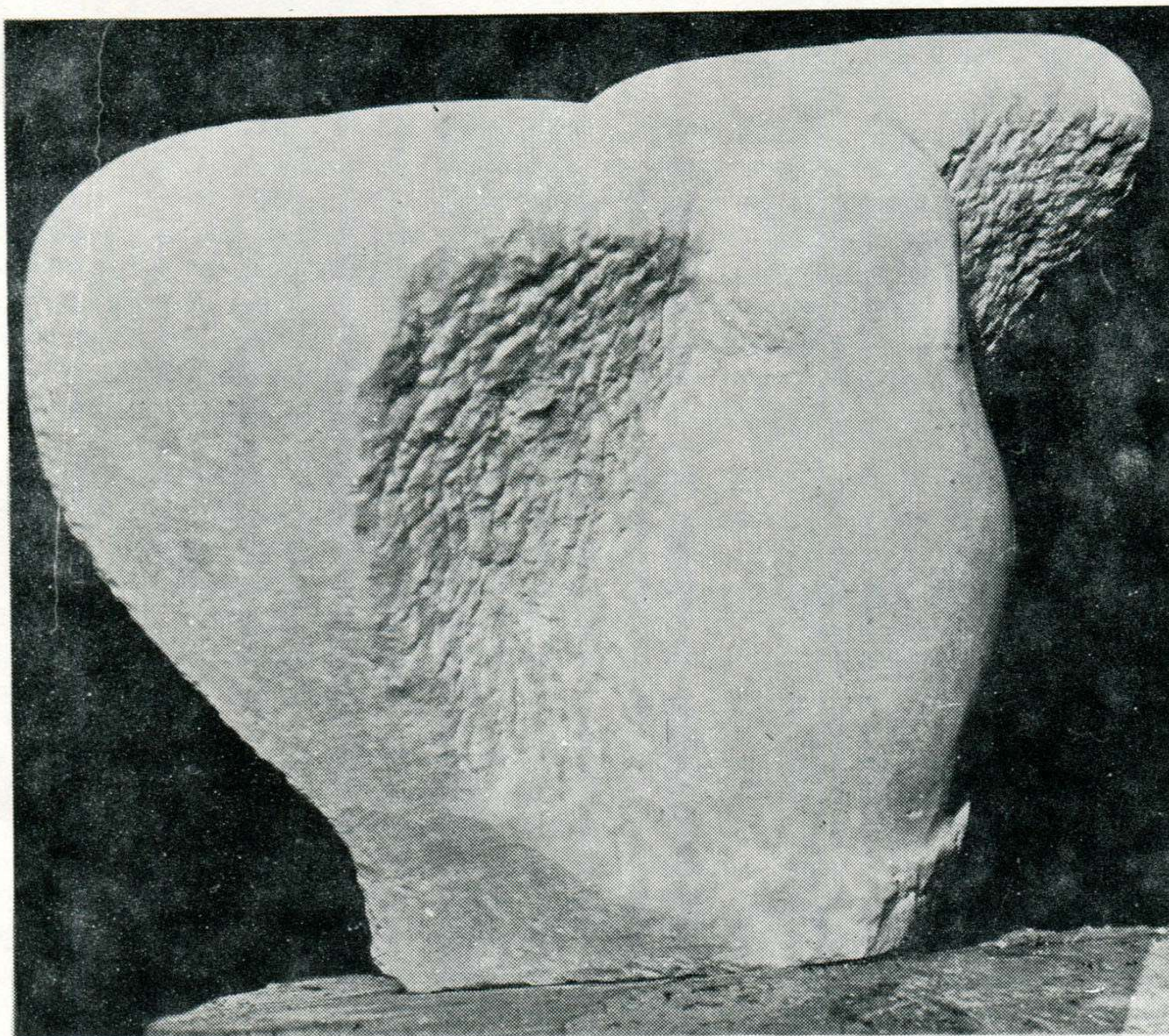
1. ПЕЈЗАЖ, 68 × 68 цм 1983.
2. ПЕЈЗАЖ, 78 × 59 цм 1983.
3. ПЕЈЗАЖ, 68 × 53 цм 1983.
4. ПЕЈЗАЖ, 68 × 78 цм 1983.
5. ПЕЈЗАЖ, 78 × 68 цм 1983.
6. ПЕЈЗАЖ, 78 × 68 цм 1983.
7. ПЕЈЗАЖ, 55 × 71 цм 1983.
8. ПЕЈЗАЖ, 78 × 68 цм 1983.
9. ПЕЈЗАЖ, 78 × 68 цм 1983.
10. ПЕЈЗАЖ, 78 × 68 цм 1983.
11. ПЕЈЗАЖ, 78 × 68 цм 1983.
12. ПЕЈЗАЖ, 78 × 68 цм 1983.
13. ПЕЈЗАЖ, 67 × 57 цм 1983.
14. ПЕЈЗАЖ, 57 × 67 цм 1983.
15. ПЕЈЗАЖ, 57 × 67 цм 1983.
16. ПЕЈЗАЖ, 67 × 57 цм 1983.

Портрет девојке

Торзо

Птица

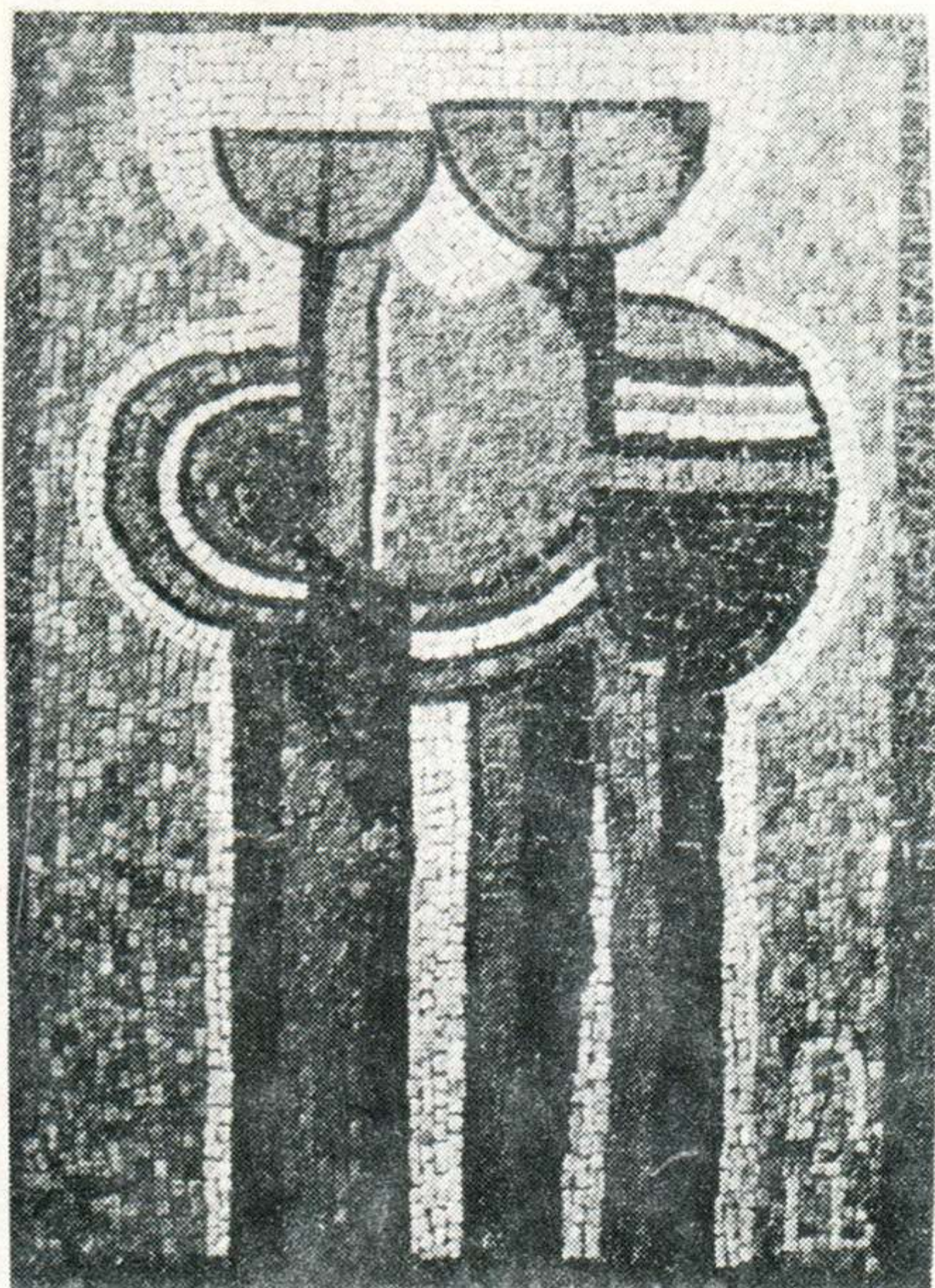
Пошок

Пејзаж из Сшуденице

Река Сшуденица

„Двоје“

Пејзаж

Пејзаж

Пејзаж

Пејзаж из Бучја

Уметнички савет Галерије:

ПАВЛЕ ПОПОВИЋ, академски сликар
РАДОШ РАКУШ, сликар и историчар уметности
МИЛОРАД МИХАИЛОВИЋ, историчар уметности

Издавач каталога:

Народни музеј Краљево

Организација изложбе и ликовна опрема каталога:

Миладин Ивковић, академски вајар

Фотографије:

Томислав Радовановић

Штампа:

„Слово“ Краљево

Тираж: 500

